

BARLANGKUTATÓK
SZABLYÁR PÉTER
SZAKMAI TALÁLKOZÓJA
2015. november 13-15.
Jósvafő

(lásd a 4. oldalt)

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2015.
november-december

BERECZ LAJOS
1933–2015

A jósvafői születésű fiatalember 1952-ben, 19 évesen lett hivatalos túravezető a Baradla-barlang jósvafői szakaszán. A barlangkutatás szeretetét már fiatal korában magába szívta.

Jakucs László keze alatt nem csak barlangi túravezető, hanem igazi barlangkutató vált belőle. Az 50-es évek karsztkutatásának felívelő időszakában jelen lehetett a Béke-barlang felfedezésénél. Részt vett 1960-ban a Baradla-barlangi híres faggyúfáklyás expedíción, amelyben azt bizonyították be, hogy a barlangi ősember végig tudott menni a barlang főágában Aggtelektől Jósvafőig, oda-vissza. Erről a nagy kalandról Jakucs László 1962-ben nagyszerű könyvet jelentetett meg.

Feleségét is a Baradla-barlangban ismerte meg: egy iskolásoknak általa vezetett túrán a Búbos kemence cseppkőalakzatnál megkérdezte, melyik lány süt neki kenyert? Ica rögtön felelte, hogy ha befűti a kemencét, ő bizony megsüti.

Lajos bátyánk barlangi anekdotái messze földön híresek voltak. Sokan tőle tanulták meg a barlangi idegenvezetés rejtelmét. A munkáltató intézményeinek neve ugyan sokszor változott, az IBUSZ-tól az Aggteleki Nemzeti Parkig, de munkahelye mindig a jó öreg Baradla-barlang maradt, ahonnan mint barlangi üzemvezető ment nyugdíjba.

1988-ban a Társulat tiszteletbeli taggá választotta.

Sok-sok barlangkutató nevében búcsúznunk tőled Lajos bátyám.

Egykori tanítványod, későbbi túravezető társad: *Adamkó Péter*

Dr. MÜLLER PÁL
1935–2015

Dr. Müller Pál geológus 1975-ben szerzett egyetemi doktori címet az ELTE-n. 1967–1975 között a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet Karsztvízkutatási Osztályán tudományos munkatársként dolgozott, főképp a Dunántúli-középhegység karszrendszerének hidrogeológiai vizsgálatán. 1976-tól 1995-ben bekövetkezett nyugdíjba vonulásáig a Magyar Állami Földtani Intézet tudományos főmunkatársaként dolgozott. 1987-ben elnyerte a földtudományok kandidátusa fokozatot, majd 2003-ban az MTA doktori címet is.

Több tudományterületen dolgozott, kiemelkednek karszthidrológiai, barlanggenetikai és paleokarszt kutatásai. Mintegy száz tudományos közleményt publikált hazai és külföldi szakfolyóiratokban. Közöttük számos karszt tudományi vonatkozásút, többek között a szén-dioxid karsztkorróziós hatásáról, a hévforrásbarlangok és gömbfülkék kialakulásáról, a barlanggenetikai modellekről, a Budai-hegység karsztvízáramlási modelljéről, a bányászaton a karsztforrásokra gyakorolt hatásairól és a magyarországi paleokarsztokról.

Társulatunknak 1971-óta volt tagja, részt vett a rózsadombi barlangok kutatásában is. Tudományos munkásságának elismeréseként 2002-ben Kadić Ottokár érmet kapott.

Nyugdíjazását követően is bejárta a Földtani Intézetbe és folytatta alkotó tevékenységét. Kutatási pályázatokat vezetett és részt vett a megvalósításukban. Azután jellegzetes alakja egyre ritkábban jelent meg. Egyre elhatalmasodó betegsége megakadályozta munkájának folytatásában.

Barátai, kollégái 2015. október 7-én vettek tőle végső búcsút a Farkasréti temetőben.

Titkarság

JUHÁSZ MÁRTON
1954–2015

Juhász Márton emlékére.

Kedves barátom Marci! Úgy mentél el közülünk, hogy sokaktól el sem búcsúztál. Mi a legközelebbi barátaid sejtettük, hogy nagy a baj és sajnos igazunk is lett, a betegség sokkal gyorsabban döntött le a lábadról, mint azt bárki gondolhatta volna.

Jól emlékszem Rád gyerekkoromból. A lelkesedésed, tudásod, vezetésre teremtett egyéniséged mindenkit – engem is – magával ragadott. Nagy részed volt benne, hogy barlangkutató lettem. Barlangos életem legmeghatározóbb élményei a 80-as évek veres-hegyi, pusztamaróti táborai, a Zsomboly bontása éveken át, a külföldi kirándulások. Tudom, hogy Te a barlangoknak éltél. Utolsó napjaidig beszélgettünk az éppen folyó kiépítésekről, vagy éppen a Bajóti Bűdös-lyuk feltárásáról. Nehéz úgy emlékezni Rólad, hogy gondolataimban most is valóságos „szereplő” vagy.

Az alábbi sorokat azoknak írom, akik nem tudják, ki volt Juhász Márton:

Juhász Márton, a szó legjobb értelmében vett barlangkutató volt. Nem pusztán szerette, de lelkesedett a földalatti világért. Ahogy utolsó 15 évünk barátságában egyszer mondta: a barlangban soha nem érheti rossz meglepetés, kellemetlenség és itt csak azokkal találkozhat, akiket így vagy úgy, de mégis csak kedvel. Ha tehette, mindig a barlangokba menekült a világi gondok elől. Érdes, nem rosszindulatú, nagyon színes, sokoldalú egyénisége rendkívüli tudással és terepismerettel párosult. Nem csak a barlangok és azok lakói érdekelték, de komoly történelmi tudással is bírt, és bár sokan nem tudják, de fiatalon tehetséges sakkozó is volt.

Ha cikkeit, kataszteri adatfelvételeit olvasom, rá kell jönnöm, micsoda tudás és precizitás volt Rá jellemző. De a szaktudáson túl ember is volt. Még azok is bármikor fordulhattak hozzá szakmai segítségért, akikkel nem volt éppen jó viszonyban. Ő nem pusztán „barlangi hivatalnok” volt – ahogy egyszer saját magát hívta –, de a barlangászok között érezte jól magát. Szakmai napok előadójaként, barlangnapok, tanfolyamok szervezője és vezetőjeként is emlékszem Rá, és bizony nem egy dalos-mulatózó csúfos kimenetelű, mégis szép emlékü este is eszembe jut.

Búcsúzóul álljon itt néhány gerecsei barlang neve, melynek feltárása Önélküle nem valószínű volt volna meg, és amelyek nevének említésére mindig – talán valahol most is – felcsillan a szeme:

Jura-zsomboly, Tűzköves-barlang, Veres-hegyi-barlang jelentős része, Pisznice-zsomboly, Pisznice-barlang Palota-ág és Forrás-csatorna, Lengyel-szakadék, Hosszúvontatói-víznyelő, Keselő-hegyi 2., 4., 11. számú barlangok.

Polacsek Zsolt

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

a Szemlő-hegyi-barlang vetítőtermében (II. Pustaszeri út 35.)

November 18. szerda

Fosszília Klub 17 órától, benne 18 órakor
Dr. Kordos László: Találkozásaim az őslényekkel

BARLANGKUTATÓK „SZABLYÁR PÉTER” SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

November 13–15.
Jósvafő, Kultúrház

Részvétel díj: 3000 Ft, MKBT tagoknak 1500 Ft, mely a szombat esti vadragu levest is magában foglalja.

Étkezés: szombatra és vasárnapra ebéd rendelhető (900 Ft/nap). Rendelés az MKBT Titkárságon legkésőbb november 9-ig.

Kérjük, hogy a részvételi díjat és az étkezések árát legkésőbb november 10-ig legyetek szívesek átutalni a Társulat 10200830-32310384 számú számlájára, vagy készpénzben a Titkárságon befizetni, hogy elkerülhető legyen a tavalyi sajnálatos sorbanállás. Kérjük, azt is jelezzétek, hogy ki vesz részt a pénteki, aggteleki programon.

Szállásfoglalás: egyénileg történik.

A rendezvény ideje alatt a Kultúrház előterében barlangokkal kapcsolatos tárgyak, csecsebecsék, könyvek, képeslapok, bélyegek, felszerelések csereberéjére, adásvételére lesz lehetőség. Jól nézzetek körül, mi lapul évek óta a pincében, padláson, és hozzátok el. Most biztosan gazdára talál!

PROGRAM

November 13. péntek

13,30 indulás Jósvafőről Aggtelekre a nemzeti park autóbuszával a Kultúrháztól.

14,00 Megemlékezés Vass Imre születésének 220. évfordulója alkalmából a Baradla-barlang aggteleki bejáratánál lévő emléktáblájánál (tartja: Székely Kinga).

Utána: Vass Imre emlékek nyomában: jubileumi túra a Baradla-barlangban Aggtelektől Vörös-tóig (vezeti: Székely Kinga).

19 órától 20 óráig regisztráció Jósvafőn a Kultúrházban.

20 órától Egri Csaba: Világörökség a föld alatt

3D vetítés az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjairól (a Világörökség elnyerésének 20. évfordulója alkalmából).

November 14. szombat

8,00 Regisztráció

10,00 Megnyitó (dr. Leél-Őssy Szabolcs MKBT elnök)

10,15 Nyitó előadás:

Székely Kinga: Évfordulók: Vass Imre születésétől a Világörökség elnyeréséig (40 perc)

11,00 Előadások

– Holl Balázs: Új módszer a barlangtérképezésben (fotogrammetria 3D modell)

– Gáti Attila: 3D barlangfelmérés elérhetően: Poor Man's Laser Scanner

– Csepreghy Ferenc: Google Earth, GPS, barlangok

– Hegedűs Gyula: Magyar barlangászok a speleo-kongresszusokon

– Bereczky Attila Szilveszter: Barlangi denevérfajok predátorai – saját megfigyelések és irodalmi adatok

– Takácsné Bolner Katalin: A Szádelői-barlang rejtélye

13,00 Ebédszünet

14,30 Előadások

– Dr. Lénárt László: Denevérek postabélyegeken

– Virág Magdolna–Palcsu László–Futó István–Túri Marianna–Leél-Őssy Szabolcs–Zihné Perényi Katalin–Mindszenty Andrea: Gipszkiválások eredete a Budai-hegység és a Pilis barlangjaiban

– Sűrű Péter – Rántó András: 300?

– Lengyel János: A Myotis legújabb feltárásai a Bükkben
Szünet

– Börcsök Péter: Új oktatási jegyzetek bemutatása

– Fleck Nóra: Az MKBT olaszországi tanulmányútja

– Ariadne Egyesület: Kutatási eredmények a Csévi-szirteken 2015

– Dr. Nagy Gergely Domokos: Fenekére vertünk a Hubertusnak – beszámoló a montenegrói Kétylukú-barlang kutatásáról

– Takácsné Bolner Katalin – Hegedűs András: Montenegro 2015

Vetítések

– Füredi Zoltán: Dr. Dénes György és az 1965-ös Baradla baleset – interjúrészletek (20 perc)

– Lénárt Ibolya: Barlangászok és egyéb állatfajták (a barlangok világa gyerekrajzokon keresztül, 2–4 perc)

– Dr. Ambrus Gergely: A Montagne Noire varázslatos barlangjai (30 perc)

19 óra vacsoraszünet

21,00 Speleo Band és Adrenalin Tourist Rock Band koncert

November 15. szombat

10,00 Előadások

– Slíz György–Domahidy Farkas – Darics Dóra: Küzdelmek és győzelmek 2015-ben (6 új barlang nemkarsztos mélységrekord, montmilch-szakállak, eltemetődött víznyelő, török-és ókori leletek, zúgó huzat és további reménységek)

– Slíz György – Molnár Iván: Új gondolatok az ismeretlen barlangokból származó huzat vizsgálatához

– Dr. Riskó Ágnes: Az MKBT ausztriai tanulmányútja

– Dr. Leél-Őssy Szabolcs: Hawaii lágubarlangokban

– Lengyel János: A Myotis 2015. évi albániai útja Mali me Gropán

– Dr. Riskó Ágnes: Az MKBT börzsönyi tanulmányútja
12,00 Ebéd

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

FELHÍVÁS!

Tisztelt Tagság!

Akinek a hír elkerülte volna a figyelmét: tucatnyi eljárási díj megszüntetésére tesz javaslatot Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter.

Mind tudjuk, az illetékmentes egyesületeket is különböző eljárási díjakkal sújtja a zöldhatóság, például kutatási engedély igénylésénél, hosszabbításnál, névváltoztatásnál stb.

Kérjük, minden csoport írásban forduljon a Miniszterelnökséget vezető miniszterhez, azzal, hogy az immár 105 éves barlangkutató társadalom javarésze mindenféle állami támogatás nélkül fedezi fel és kutatja hazánk barlangjait, ezért kérjük, hogy a barlangkutatókkal járó engedélykérés beszerzése is eljárási díj mentes legyen.

MKBT is hasonló kéréssel fordul a miniszterelnökség felé.

*Adamkó Péter
társelnök*

TÁMOGATÓINK

Dr. Rill Attila 10 000 Ft

Adventure Caving 40 000 Ft

Támogatóink nagylelkű adományait szívből köszönjük.

BESZÁMOLÓK, RÖVID CIKKEK

JUBILEUMI TALÁLKOZÓ AGGTELEKEN A SZLOVÁK ÉS A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKÖK RÉSZVÉTELÉVEL

Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai 20 éve nyerték el a Világörökség címet, az Aggteleki Nemzeti Park pedig fennállásának 30. évfordulóját ünnepli idén, végül, de nem utolsó sorban az UNESCO is idén ünnepelte létezésének 70. évfordulóját. A jubileumi ünnepségre 2015. szeptember 22-én került sor Aggteleken a Baradla-barlangban és Szlovákiában a Dómica-barlangban, Áder János magyar, és Andrej Kiska szlovák köztársasági elnökök jelenlétében.

A Hangverseny-teremben Veress Balázs, az Aggteleki Nemzeti Park igazgatója és szlovák kollégája, Jan Zaskin mondott méltató beszédet a barlangról, majd a két köztársasági elnök beszéde következett, ők is méltatták a barlang szépségét és a természetvédelem fontosságát. Befejezésül a Miskolci Szimfonikus Zenekar előadásában Kodály Zoltán: Galántai Tánccok című műve hangzott el, nagyon látványos

és élvezetes módon.

Az elnök urak népes kíséretükkel a Fekete-terem érintésével indultak a kijárat felé, de a Teknősbékánál is megállt a menet egy aperitif és a vendégkönyvbe történő bejegyzés erejéig. Barlangkutatóként csak magam voltam jelen ezen a nemes eseményen, de azt is csak úgy, hogy ügyesen besodródtam a VIP vendégek csoportjába.

A sok meghívott vendég, valamint az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt védelmére összehívott rendezvény tudós résztvevői a Fekete-terem, Tigris-terem, Oszlopok-csarnoka útvonalon ballaghattak a Csapke-teremnél lévő kijárat felé.

Eközben a sziklafal előtti téren újonnan felállított, Minerva sisakját és barlangi jeleneteket megőrző életnagyságú faszobrokat avattak fel az elnök urak. Kár, hogy a szobor készítője, Bittó Ernő Krasznahorka várhosszúréti barlangkutató szobrász, élete főművének elismerésekor nem volt jelen, mert a barlangban sétált a többiekkel.

Az elnöki konvoj ezután a Dómica-barlanghoz hajtott, megszámlálhatatlan megkülönböztető jelzésű autóval. A barlangtúrán – ismét csak egyetlen barlangkutatóként – azért lehettem jelen, mert a kijáratnál mentem be és a Pagodák-teremben szembe jött velem a delegáció.

A fogadóépületben nagyon pazar fogadásban volt része a jelenlévőknek. Az elnök urak már eltávoztak, mire a meghívottak és a konferencia résztvevői kiértek a barlangból, de a mindenféle jótól roskadozó asztalok mellett mindenki bőséges kárpótlást talált!

A meghirdetett kongresszusra másnap Rozsnyó városának dísztermében került sor. Itt már tényleg a barlangokat kutató tudósok voltak jelen. Külön kiemelném Rozsnyó polgármesterének, Burdiga Pálnak megtisztelő meghívását a városháza középkori hangulatú fogadóirodájába.

Másnap a konferencia Bódvaszilason folytatódott, a felújított magtárban. Érdekes és tanulságos volt mindent résztvevőként átélni.

A rendezvény alkalmából *Világörökség – Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai* címmel színvonalas kiadvány jelent meg.

Adamkó Péter

BARADLA 1965 DECEMBER 31 In memoriam Brückner Emőd, Haader Pál és Wettstein Antal

A Pannonhalmi Rómer Flóris Barlangkutató Csoport 1960-ban alakult meg és kezdett el működni. Szervezője és vezetője Pászthory Valter bencés szerzetes tanár volt,

aki egyben 1959–1963 években osztályfőnököm és kémia-biológiatanárom is volt, és mi voltunk az első osztálya Pannonhalmán (akkoriban még a 8 + 4 éves rendszer volt érvényben). Az MKBT-be 1962-ben lépett be a csoportunk. Tagjaink ünnepélyes tagkönyvtadási ünnepségét a magyar barlangkutatás nagyjai között örökös tagságot nyert Kessler Hubert is megtisztelte, és ő adta át egy ünnepség keretében nekünk, ifjú barlangkutatóknak a tagkönyveket. Megható pillanatok voltak azok számunkra.

A csoport kezdeti aktivitását a Bakonyban fejtette ki. A tanév alatt majdnem minden vasárnap kiutaztunk az akkori úgynevezett "Bakony Expresszsel" (mozdony + 2–3 fapados kocsi, 20 km/órás átlagsebesség) a bakonyi terepre. Első kutatási helyünk a Csesznekhez közeli Kuti Márton-víznyelő volt, ahol elkezdtük annak bontását. Nagyobb nyári kutatótáborokat szerveztünk a veszprémi barlangkutatókkal közösen a Kabhegy alatti Macskalyuk-barlangnál, majd az Öregkőves-nyelőnél. Az utóbbi Dr. Dénes György véleménye szerint ígéretesebbnek tűnt, mert a víznyelő a vékonyabb rétegű nummuliteszes mészkő alatti Dachstein-i mészkőrétegbe hatolt be. Volt egy hetes kutatótáborunk a Szárazgerencei-barlangban is, ahol két régész is dolgozott velünk, és a feltáró munkák mellett vígan szitáltuk nekik a felső rétegeket.

Hivatalos MKBT-tagságunk elején részt vettünk egy MKBT éves közgyűlésen is. Az is felejthetetlen élmény volt számomra. Soha annyi barlangász embert nem láttam együtt azóta sem. A közgyűlés egy minisztérium nagytermében volt. Dr. Dénes György volt akkor már a Társulat főtitkára. Az egyik szünetben külön odajött hozzánk és kedvesen üdvözölte Pászthory Valtert és csoportunk jelen levő tagjait. Annyi és oly sok "nagy" ember között ez kifejezetten egy kedves és figyelmes gesztus volt részéről felénk, "kezdők" felé. Később gyakran találkoztam vele és Dr. Dénes Györgyről is csak a legjobbakat tudom mondani: kedves volt, figyelmes, és amint később meggyőződhettem róla: kiváló kutató, publikáló, tudós és segítő.

A Kinizsi Barlangkutató Csoport jóvoltából készséges vezetőket kaptunk, és segítségükkel végigmászhattuk és megismerhettük a budapesti barlangokat: Pál-völgyi-barlangot, a Ferenc-hegyi-barlangot, a Szemlő-hegyi-barlangot és a Mátyás-hegyi-barlangot. A kötéltechnikán kívül sok mindent megtanulhattunk itt.

Pászthory Valter már 1964-ben pár napos földalatti táborozást szervezett a Baradlába, de ezen én sajnos nem tudtam részt venni. Egyetemistaként viszont már részt vettem az 1965-ös Baradla táborozáson. A csoportnak közben olyan ifjabb tagjai is lettek, akiket korábban nem ismertem, és csak itt találkoztam velük először. A résztvevők a következők voltak: Pászthory Valter bencés szerzetes tanár, Szemlér Mária tanárnő, Borbás László és Ruff János (mindketten 1966-ban érettségiztek), Brückner Emőd és Wettstein Antal (ők 1964-ben voltak elsős gimnazisták), Haader Pál rokon kapcsolat révén vett részt a táborozáson (de korábban részt vett egy kabhegyi feltáró munkán), Göncz Kinga, Héthelyi Beatrix, Makk Ágnes és jómagam.

Az alábbiakban elsősorban saját tapasztalataimat írom le, a többi eseményről csak a későbbi közlések során kapott információkat ismertetem. Előre le kell szögezniem, hogy nagyon sokáig nem lehetett erről a témáról írni, maximum kisebb baráti csoportokon belül beszélgetni.

A szervezést Pászthory Valter végezte. Ő beszélt meg mindent Magyarai Gábor akkori barlangigazgatóval. Táborhelyünk a Libanon-hegye közelében volt. Gumimattacokon hálósákokban aludtunk; a lányok emellett sátorban. Ha jól emlékszem, december 28-én kezdtük meg a táborozást és a barlangbejárásokat. Végigjártuk a hosszú utat a jósvafői kijáratig, bejártuk a Törökmeccset-ágot, a Retek-ágot, a Nehéz-utat, több kisebb oldalágot. A tervezett szilveszter esti ünnepséghez egy fenyőfát is vet-

tünk, melynek elszáradt maradványa sokáig látható volt a Libanon hegyén. December 31-i utolsó tervezett utunk a Styx-ág bejárása volt.

A táborozás alatt kiváló volt a hangulat. Lenyűgözött minket a Baradla számtalan szépsége, nagysága, maga a Természet. A tréfák, viccek és érdekes élmények elmondásában messze Wettstein Antal járt az élen. Erre az útra is úgy indultunk, hogy utána vidám földalatti szilveszteri mulatságot akartunk tartani.

Felszerelésünk megfelelt az akkori átlagos technikai szintnek és anyagi lehetőségeknek. A magam felszerelését tudom elmondani: külsőleg kezeléskor overall durva zsákvászonból készítve, alatta még 3 réteg ruha (hiszen átnedvesedéskor megakadályozza a gyors vízcserét), magasszárú tornacipő, műanyag sisak, karbidlámpa egyenes dűznivel. A vízhatlan ruha akkor számunkra ismeretlen volt; fejlámpája csak vezetőnknek volt, aki azt korábban külföldön vette.

Erre az útra a három fiatalabb lány nem jött el, ők a táborhelyen maradtak és várták visszaérkezésünket. Itt kell elmondanom azt, amit sokan nem tudtak, nem értettek, és emiatt később téves következtetésekre jutottak – elsősorban a "laikusok". Pászthory Valter kijelölte a haladási sorrendet, amit mi mindig betartottunk. A járat jellege miatt az út nagy részén mindenki csak a közvetlenül előtte és utána haladót láthatta, csak azzal kommunikálhatott (mint általában a budai barlangok bejárása során is). A pontos sorrendre nem emlékszem, de az biztos, hogy Pászthory Valter haladt mindig elől. A sort Ruff János zárta, és én mentem közvetlenül előtte. Pászthory Valter után mi voltunk fizikailag erősebbek és egyben idősebbek. Ezzel az volt vezetőnk célja, hogy a sort erősebbek zárják, akik biztosíthaták azt, hogy senki se maradjon le.

A Styx-ág pontos adatait csak később ismertem meg. Azt tudtam, hogy 3 úgynevezett "álszifon"-on kell keresztülmenni, majd a ráccsal lezárt (a két "baráti-testvéri szocialista" ország erős, áthatolhatatlan vasráccsal védte földalatti határát!) végpont előtti utolsó szakaszon már könnyebben lehet járni, hiszen már kijöhettünk a vízből. A Styx-re jellemző volt viszont a relatíve szűk, alacsony, kissé kanyargós járat, ahol gyakran meghajolva vagy akár guggolva vagy ültartásban lehetett előbbre jutni, miközben ilyenkor a víz térdig-derékig ért. A patakvíz hőmérséklete télen-nyáron úgy 9,5–10 °C között ingadozik. Az "álszifonok"-nál általában ültartásban kellett áthaladni úgy, hogy a vízszint és a sziklamenyezet között 5–8 cm-nyi légréa volt csupán. Én arra voltam büszke, hogy oda-vissza az összesen 6 áthaladás során minden esetben égve maradt a karbidlámpám, hiszen meg tudtam akadályozni azt, hogy a dűznit víz érje. A részletek ismertetése nélkül kissé előbbre ugrom az időben. Már a rács előtti szakaszon mentünk a patak mellett, amikor Brückner Emőd jelezte azt, hogy ő elfáradt és ott maradna megvárni minket. Én arra tisztán emlékszem, hogy libasorban álltunk és hátulról láttuk Emődöt is és Pászthory Valter reagálását is: azt mondta: hogy nem lehet egyedül lemaradni, de csak pár lépés, ott a határrács, majd azonnal indulunk vissza. Ez nagyon fontos momentum, mert a miskolci perben egy ravasz Jakucs László-i keresztkérdésre adott nem megfelelő válaszmra Jakucs diadalmasan kijelentette azt, hogy Brückner Emőd már az "álszifonok" között lett rosszul, és onnan lett továbbhaladásra kényszerítve, ami nem volt igaz.

Amikor elértük a határrácsot, gyorsan elénekeltük a magyar himnuszt (ez is sok utólagos politikai támadásra adott okot, miszerint a himnusz eléneklése miatt sovíniszta irredenták lettünk volna), mindenki ivott 1–1 korty pálinkát, és elindultunk vissza. A már említett haladási sorrend és szűk barlangrészek miatt én kifelé menet is csak az előttem haladó Borbás László és a mögöttem haladó Ruff Jánost láttam alkalmanként. Hogy közben kifelé menet elől mi történt, arról én nem tudtam semmit

sem addig, amit engem is el nem ért a katasztrófa hatása. Innentől kezdve csak a magam emlékeit tudom ismertetni. Az biztos, hogy kifelé menet én semmiféle nehézséget, különösebb fáradságot nem éreztem: karbidlámpám minden esetben égve került ki az "álszifonok"-ból. Valahol, már nem túl távol a Színház-teremtől volt egy "gát". Itt találkoztam először azzal, hogy valami baj, katasztrófa van. Megláttam a közben visszamaradó Szemlér Máriát, aki arra kért, hogy segítsék, hiszen Haader Pál nincs eszméleténél, és nekem kellene tovább vinnem őt. Arra nem volt idő, és nem is jutott eszembe, hogy elkezdjek kérdezősködni, hogy mi történt velem, hanem csak a feladatot láttam: egy eszméletlen és magatehetetlen társamat kell kifelé húznom. Utólag, az események után 49 évvel, beszélgetések közben jöttem rá arra, hogy én sem lehettem teljes tudatomnál, hiszen nem jutott eszembe az a kézenfekvő megoldás, hogy átadjam karbidlámpámat a mögöttem lámpa nélkül haladó Ruff Jánosnak, hogy világítson, és én két szabad kézzel tudjam kifelé vonszolni a szűk járatban Haader Pált. Így én ezt úgy kezdtem el, hogy a kezemben tartottam a lámpámat is. De jó pár méter után, egy ügyetlen mozdulat miatt kialudt a lámpám. Megálltam, és elővettem a belső zsebemben, háromszoros nylonzacskóba csomagolt tartalék gyufámat, de elügyetlenkedtem a dolgot, hiszen valószínűleg benedvesíthettem a doboz oldalát is, mert a gyufák nem gyulladtak meg. Erre eldobtam a dobozt (ezt utólag meg is találták) és előreszóltam Borbás Laci felé, hogy "adjatok tüzet". Szó szerint ezt mondtam. Közben kiültem az agyagos partoldalra úgy, hogy azért köldökig vízben voltam és kezeimmel felhúztam Haader Pált a mellemig. Pár pillanat múlva meg is jelent a "tűz", de azután kiderült, hogy az egy zseblámpa fénye, és katonák jelentek meg. Semmit sem értettem. Megkérdeztek, hogy tudok-e magamtól menni. Azt válaszoltam, hogy "igen", és elindultunk kifelé. A barlangi turistaúton is a magam lábán mentem, de többen voltak körülöttem. Érdekes módon néma maradtam, nem jött kérdés a számra, nem értettem, mi történhetett velünk. Itt jön az a kérdés, amit oly sokszor megkaptam, és amire ma sem tudok érdemben válaszolni. "Rosszul voltál?". Azt kellene mondanom, és mondtam is, hogy "NEM", hiszen semmi olyan élményem nem volt, hogy rosszul lettem volna. Én tüzet kértem, ami "azonnal megjött", de hogy közben több órán keresztül félig a vízben ültem, arra egyáltalán nem emlékeztem. Ezek szerint nem voltam én sem magamnál, "aludtam". De a fény láttán azonnal felelni tudtam és továbbmenésre képes voltam. Ugyanakkor utólagosan lelkiismeret-furdalásaim is vannak, hiszen kifelé menet nem emlékeztem már arra, hogy a kezeimben volt Haader Pál, és nem jutott el a tudatomig, hogy meg kellene kérdezni azt, hogy mi lett vele. Azután csak arra emlékszem már, hogy egy kis szobában fekszem ruha nélkül egy pokróc alatt, egy felső ágyban Ruff Jancsi feküdt, akivel csak szemünk mozgásával üdvözöltük egymást, és hogy emberek (bányamentők) hosszan élesztenek valakit, akiről utólag tudtam meg azt, hogy Borbás László volt. Hogy ki vetköztetett le és ki fektetett az ágyba, arról semmi emlékem sincs.

A többi eseményről, azok sorrendjéről csak a miskolci tárgyalás alatt szereztem tudomást. Hogy kifelé menet nemsokára Brückner Emőd ismét panaszkodott, majd elerőtlenedett, és nemsokára eszméletét veszítette. A még magánál levő, de mozgásra képtelen Emődöt Pászthory Valter segítette a további úton. Ezután nagyon hamar Wettstein Antal is hasonló sorsra jutott. Elmondások szerint kettejüket egy darabig Pászthory Valter maga cipelte kifelé menet. De azután neki is segítségre volt szüksége, ereje végére ért. Haader Pál is besegített az egyik fiú cipelésében, de nagyon gyorsan ő is kikészült, és ő is eszméletét veszítette. Borbás László utólag elmondta azt, hogy Wettstein Antalt ő vitte át az egyik "álszifonon" úgy, hogy közben te-

nyerével befogta a száját. Mivel Borbás Lászlónak is megerőltető volt ez a besegítés, őt eszméletlen állapotban találták meg a határőr katonák, és az aggteleki turistaházban sokáig küzdöttek az életéért. Mi Ruff Jánossal hátul erről semmit sem tudunk, semmit sem észleltünk. Elmondások szerint Pászthory Valter és Szemlér Mária elől látták azt, hogy innen nem tud a csoport a maga erejéből kikerülni, látták a három eszméletlen fiút és a kikészült Borbás Lászlót, ezért elhatározták azt, hogy segítségért mennek. Szemlér Mária nem vállalkozott arra, hogy egyedül menjen ki segítségért, félt, hogy nem talál ki. Ő bírta egyébként legjobban ezt a túrát. Ugyanakkor Pászthory Valter már nem volt olyan állapotban, hogy egyedül menjen segítségért; elmondása szerint nem is emlékezett arra, hogyan jutottak ki, hogyan érték el az aggteleki turistaházat, és ott mi történt vele. A segítségkérés is csak Szemlér Mária tudta érdemben elmondani. Az aggteleki turistaházban szilveszteri ünnepség folyt. Hamar kiderült az, hogy nincs orvos közöttük. Páran azonnal bementek a barlangba, de nem nagyon lehetett utólag kideríteni azt, hogy mit tudtak végezni. Érdemi segítségért egy harátőr laktanyához fordultak. A barlangban korábban talán sosem volt kiskatonák derekasan kivették a részüket a mentésből. Utólag és itt is hálámat fejezném ki feléjük. Közben csak Ózdról tudtak bányamentőket hívni, de odaérkezésükig sok idő telt el.

A katonák megállapították azt, hogy Brückner Emőd, Haader Pál és Wettstein Antal már nem élnek. Borbás Lászlót eszméletlen állapotban hozták ki. Ruff János szintén a maga lábán tudott kimenni a barlangból. Hármunkat (Borbás, Ruff, Rill) azután egy mentőautóval az ózdi kórházba vittek.

Másnap délelőtt látogatók érkeztek. Én közülük csak Dr. Dénes Györgyöt ismerem. Megkérdezte tőlem azt, hogy el tudok-e velük menni Aggtelekre, és majd visszahoznak ide. Igen válaszom után elkért engem a kórháztól. Jósuvafőn Magyarai Gábor barlangigazgatónál voltunk vendégségben, és jelen volt még Révész (nem emlékszem a keresztnévére /Lajos Szerk./), aki korábban volt barlangigazgató. A helyszínelő és boncoló orvos kívánt nekem kérdéseket feltenni. Azt is kérdezte, hogy koplaltunk vagy éhezettünk-e magunkat. Én határozottan NEM-el válaszoltam, és később egy alkalommal Magyarai Gábor is elmondta azt, hogy a maradék eszközök és anyagok kihordása után még sok konzerv és élelmiszer maradt náluk. Közülünk mindenki maga gondoskodott ételmezéséről, és én a magam nevében csak azt mondhatom, hogy én bőségesen ettem addig is, és soha nem voltam koplalós. Az orvos szemtelennek minősíthető további kérdéseit most nem részletezném. Neki csupán rutin volt az egész.

A miskolci perben sok mindenről volt szó. Egyrészt a levegőről: hogy a karbidlámpák miatt oxigénhiány alakulhatott ki az álszifonok légrésében, mert a barlangi huzat iránya időnként megfordulhat, és közben meg is állhat. Én ebben nem hiszek. Az "álszifonok" légtérében csak rövid ideig tartózkodtunk. Stresszhelyzetről is szó volt. A patakvízről alig esett szó. Az ellenséges, antiklerikális sajtó később arról cikkezett, hogy szándékosan éhezettünk magunkat, és csak imádságon éltünk, azaz önkínzó aszkéták lettünk volna. Ezt később durvább vádak is követték (erről kissé később). Magam okleveles vegyészként 31 évig voltam műszeres analitikus, kromatográfus. Véleményem szerint kizárólag a vízben oldva lehetett olyan vegyület (vagy több vegyület), ami a teljes testfelületi nedvesedés miatt nagy felületen hathatott, és mi korunktól, fizikai állapotunktól függően reagáltunk erre. A fiatalabbakra és gyengébbekre sokkal gyorsabban hatott a mérge, és gyors eszméletvesztést okozott. A halál oka természetesen a testek kihűlése volt. Nem tudom, volt-e bármilyen vízmintavizsgálat

vagy sem. De az biztos, hogy a víz folyik. Ha pár nappal később vettek volna mintát, az már nem ad hiteles képet az akkori valós adatokról. Ha akkor és ott hiteles víz-mintát lehetett volna venni, és az én valamikori műszereimmel (már nyugdíjas vagyok) megvizsgálhattam volna azt, sok minden kiderülhetett volna. De tudtommal akkoriban a műszeres analitika is gyerekcipőben járt. Mások utólag arról is beszéltek, hogy állítólag volt értesítés a csehszlovák oldalról, hogy vegyi anyagok kerültek a vízgyűjtő területre, ami bemosódott a barlangi patakba, de politikai okok miatt erről nem beszéltek. Ez "laikusok" számára már nem bizonyítható, de jellemző a kérdés felvetése. Egy irattári kutatás talán rámutathatna erre a momentumra.

A miskolci perben Jakucs László felkért szakértőként volt jelen, de rámenős, erőszakos és erősen ellenséges államügyészi szerepet játszott. Pászthory Valter és Szemlér Mária kihallgatási szövegeit nem hallhattam, hiszen később behívott tanú voltam. Itt következett az én megvezetésem is, hiszen Jakucs László megkérdezte tőlem azt, hogy milyen volt a barlang akkor és ott, ahol Brückner Emőd először panaszkodott: tágas vagy szűk. Mivel számomra a Styx-ág jellegének egésze nem a tágasságot jellemezte (mint a Baradla főága), hanem a szűk-szűkebb és még szűkebb fogalmak között kellett volna választanom, ezért azt válaszoltam hogy "szűk". Erre felkiáltott diadalmasan, hogy íme a bizonyíték arra, hogy még a szifonok között panaszkodott Brückner, tehát Pászthory Valter hazudik. Hogy a panaszkor egy sorban állva láttuk egymást, ami lehetetlen volt a szifonok közötti szakaszokon, csak a rács előtti rövid szakaszban, az őt nem érdekelte. Maga a tárgyalást vezető bíró is nagy "szakánalfabétaságot" mutatott, nemcsak a barlangkutatás tekintetében, hanem a sport és természetjárás tekintetében is. Azt kérdezte tőlem, hogy nem találtam-e nehézséget az alszifonokon keresztül való áthaladást, és különben is miért nem fordultam vissza azonnal. Nem volt képes megérteni azt, hogy ha valakiknek például a Csóványos (938 méter) megmászása a kitűzött cél, akkor csak a puhány és nyafogós lusták fordulnak vissza az első pár kilométer után. A per során számomra különösen izgalmas volt a barlangász szakemberek vitája. Jakucs László parázs vitákba keveredett Dr. Dénes Györggyel, Magyar Gáborral, Kessler Huberttel és másokkal. Jakucs László számára ez egy politikai per volt, ahol az ideológiának kell győznie. Ez akkor is így volt, ha különben én mindig is élveztem Jakucs László beszámoló könyveit, barlang vagy karszt tematikájú előadásait. Szakmailag nagy és elismert ember volt, politikai előítéletessége okán azonban emberileg silány.

A későbbi legfelsőbb bírósági ítéletben végül is Pászthory Valter cserbenhagyásért ítélték el. Itt tanultam meg azt is, hogy a jog és az igazság két egymástól nagyon eltérő dolog. Azóta vallom is, hogy a kettőnek nincs köze egymáshoz. De az volt érdekes számomra, amikor a 90-es években valamikor, egy MKBT-rendezvényen szóba került az 1965-ös tragédia, ezzel kapcsolatban megemlítették azt, hogy 1 éven belül Magyarország összes ifjúsági barlangkutató csoportja megszűnt. Mindenki félt, hiszen elvileg egy pedagógus felelősségre vonható jogilag, ha egy rábízott ifjúsági polgárral bármi történik, akkor is, ha a pedagógus maga nem tehető személyében felelőssé a történetért.

Az 1965-ös baradlai tragikus eseményeknek többszintű politikai utóélete is volt. Számtalan újságcikk jelent meg. Én akkor tanultam meg azt, hogy az újságíró, mint olyan, egy "megbízhatatlan, trehány és politikailag determinált állatfajta" (tisztelet a nagyon kevés kivételnek). Annak ellenére, hogy a miskolci perben sok újságíró ült ott nézőként és hallgatóként, az akkor túlnyomó többségében összekeverték az eseményeket, a dátumokat és időpontokat, a vezeték- és keresztnévüket. Számtalan pontat-

lanság, valótlanság jelent meg, részben akaratlanul, részben tudatosan, gonosz lejárató jelleggel. Az ESTI HÍRLAP, a NÉPSZAVA, a NÉPSZABADSÁG, a HÉTFOI HÍREK és a MAGYAR IFJÚSÁG élen jártak a hamisításokban, pontatlanságokban, hazugságokban. Az egyik legnagyobb és legismertebb uszító a "kékfényes" Szabó László volt. Köves Rózsa, a MAGYAR NEMZET (1966. március 16.) újságírója ennél sokkal messzebbre ment. Halálos álmantikáról beszélt, és a veszedelem kereséséről, amit Hitler és Mussolini emeltek piederesztálra. Gyakorlatilag lefasisztázott minket. Én azóta is hirdetem, hogy Köves Rózsa nézetei szerint, Hillary, Amundsen, Gagarin és sok-sok társuk is mind-mind fasiszták voltak, hiszen veszélyben éltek és olyan útra indultak, ahol előzően még nem jártak. Pászthory Valtert ugyanis azzal is megvádolták, hogy olyan helyre vitte a rábízott "gyerekeket", ahol azok előtte még nem jártak. Agyrém. De egy bírónak és egy erőszakos hatalomnak mindig igaza van, ugye. 1966 őszén Szabó László "ÁLLAM, VALLÁS, PÁSZTHORY ÜGY"-címmel előadást tartott az Eötvös Klubban. Előadása közben állítólag többen bekiabáltak neki, hogy "NEM IGAZ". Szabó László kiváló belügyi kapcsolatai révén nyomozásokat kezdeményeztetett. Engem is megkerestek, és vagy 1 órán keresztül kihallgatott két nyomozó az ELTE TTK dékáni irodájában. Tanúkat kellett megneveznem, akik igazolták azt, hogy nem voltam jelen a szóban forgó előadáson. Feltételezésem szerint, ha tudtam volna róla, és jelen lettem volna, kirúgtak volna az egyetemről. A harcos antiklerikális kádárista Szabó László véleménye és értékelése szerint Pászthory Valter elítélendő bűnöző volt. Ezzel szemben az egyik elhunyt fiú édesanyja egy kérdésre azt válaszolta, hogy ha élne, ismét rábízta volna fiát Valter Atyára.

Volt természetesen megmosolyogni való újságcikk is. Ilyen a PAJTÁS 1967. március 16-i száma, amely ismerteti Szücs Béla "hőstetteit", aki kezében gyertyával indult el másodmagával azonnal a mélybe, és aki maga egyedül mentett ki minket a halál torkából úgy, hogy vállára vett egy-egy eszméletlen fiút (köztük engem is!!!), és a vadul hullámzó föld alatti tengerben úszva kapaszkodott kétségbeesetten egy kiálló sziklába. Mindenesetre KISZ Ságvári Érdeméremmel tüntették ki. Abban a cikkben szó sincs katonákról, illetve határőrökről. De arról szó volt, hogy a hír hallatán a KISZ tag Szücs Béla azonnali reagálása az volt, hogy nem lett volna szabad a Styx-ágba mennünk, miközben a cikk szerint ő kiskorúként már járt ott. Neki szabadott.

1967-ben egy másik baráti barlangkutató csoporttal együtt újra végigjártuk a Syx-ágot. Társaim nem is értették azt, hogy mi okozhatta a tragédiát, hiszen nehézségek nélkül megjártuk a szakaszt a rácsig és vissza. Sosem gondoltam arra, hogy az 1965-ös események miatt abbahagyjam a barlangkutatást és barlangjárást. Én utána még vagy 20 éven keresztül voltam aktív barlangjáró. Sosem voltam könnyelmű, nem a veszélyt kerestem, hanem a természet szépségeit, miközben egy baráti csoportnak tagságát is élveztem. A barlangkutató irodalmat ma is keresem és olvasom, így e TAJÉKOZTATÓ-t is, és mindig felfigyelek ilyen tematikájú hírekre.

Későbbi utóélete is volt a tragédiának. 1966-ban a pannonhalmi gimnázium külső falára egy emléktáblát tettek, és három fát ültettek a három elhunyt fiú emlékére. A fák már lehettek 5–6 méter magasak, amikor a szocialista Állami Egyházügyi Hivatal erőszakkal levetette a táblát és kivágattatta a fákat. A három elhunyt pannonhalmi barlangkutató emlékének márványtáblával és fákkal való megőrzése sok volt az állami hatalomnak.

Közben 50 év múlt el. Pászthory Valter és Borbás László már nincsenek az élők sorában. Mi, a Pannonhalmi Rómer Flóris Barlangkutató Szakosztály tagjai sosem hibáztattuk vezetőnket, Pászthory Valtert. Jó szervezőnek tartottuk, kiváló társnak, ké-

sőbb én mint barátoknak is. A bekövetkezett tragikus eseményeket nem lehetett előre látni. Nem lehetett rá felkészülni. Állítom, hogy ha nem jön közbe a "kémia kiváltotta élettani hatás", simán megtettük volna az oda- és visszautat, és egy vidám földalatti szilveszteri ünnepségünk lett volna. Azt is meg kell említenem, hogy köszönettel tartozunk Magyar Gábor akkori baradlai barlangigazgatónak is, aki megengedte és lehetővé tette e két baradlai táborozást. Feltételezésem szerint igaztalan támadások is érhettek őt utólag emiatt.

Ezzel az írással tartoztam az elhunytaknak, a szakmabelieknek és az igazságnak. Ebben az írásban igyekeztem saját emlékeim alapján röviden beszámolni a szakmai olvasótábornak az 1965-ös tragikus baradlai eseményekről és azok utóéletéről. Egy személyes jellegű, szelíd hangvételű megemlékezést már elmondtam egykor, a Szemlő-hegyi-barlang feletti emlékparkban elhelyezett emléktáblák felavatásakor. Erre az alkalomra velem volt az 1965-ben használt eredeti karbidlámpám is, melynek fénye elment társaimra vetült. Most is azzal zárom írásomat, hogy: "Emőd! Pali! Anti! Míg élünk, nem felejtünk el Titeket, és lélekben velünk vagytok."

*Dr. Rill Attila PhD
(Pannonhalma 1959–1963)*

VESZETT DENEVÉRT TALÁLTAK BUDAPESTEN

Tisztelt Kutatótársak!

Nem riogatásként, de jó tudni az alábbi ÁNTSZ hírt, mely 2015. október 12-én jelent meg:

Budapesten veszett denevért találtak (Lyssa fertőzött).

Javaslatom, hogy aki denevért talál, az ne simogassa és ne érjen kézzel hozzá, mert a fertőzés nem csak harapás útján, hanem kontakt érintkezéssel is terjed!

A betegség megelőzhető, gyanú esetén a védőoltások elérhetőek (házi orvos, ÁNTSZ).

Amint az a veszett rókáknál is közismert, a beteg állat viselkedése megváltozik. Így a repülő denevér is lehet, hogy nem fog kikerülni.

A kontaktusra gyanús állat laborvizsgálata a védőoltások számát csökkentheti!

(Amíg a róka, kutya a lábat harapja leggyakrabban, addig a repülő denevér fej közelben érhet hozzánk. Ez pedig a „lappangási időt” nagyon lecsökkenti!)

A denevérral foglalkozók részére van megelőző védőoltás! Egy denevérral kontaktusba kerülő személy védőoltásának nincs alternatívája!

Dr. Komlóssy Attila

50 ÉVES AZ UIS

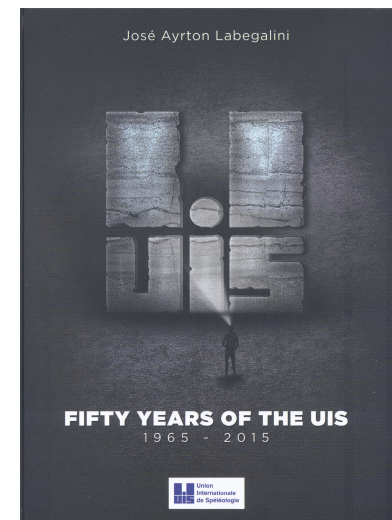
1993 óta Postojnán minden évben megrendezésre kerül a Nemzetközi Karszt Iskola (International Karstological School). A 2015. június 15–20. között a Postojnai Kulturális Központban sorra került 23. alkalom annyiban különbözött a korábbi évek összejöveteleitől, hogy ennek keretén belül ünnepelték a résztvevők a Nemzetközi Szpeleológiai Unió (Union Internationale de Spéléologie – UIS) megalakulásának 50. évfordulóját.

A közel 300 résztvevő 44 elő-adást hallgathatott meg az elmúlt évek, illetve évtizedek kutatási eredményeiről, több barlangkutató szervezet történelméről és egyes helyszínek, illetve térségek kutatás-történetéről. Magyar részről egy előadás hangzott el, amely bemutatta az UIS tevékenységéhez kapcsolódó aktivitásunkat: Hegedűs Gyula – A magyar barlangászok és a barlangtani kongresszusok (Hungarian cavers and speleo congresses), valamint egy poszter bemutatón Gáti Attila–Fekete Zsombor–Sűrű Péter: A szegény ember lézer szkennere. Egy egyszerű módszer a barlangok 3D-s felmérésére (Poor mans laser scanner. A simple method in 3D cave surveying) című anyagukkal képviselték hazánkat.

Az ilyen rendezvényekhez kötelezően kapcsolódó szakmai kirándulások során lehetőség nyílt megismerkedni a környék felszíni és felszín alatti nevezetességeivel. Felkerestük a többnyire felszín alatt futó Ljubljanica folyó egyes pontjait, köztük a Platininska-barlangot, a Rakov Škocjan-t és a Cerkniško polje-t; meglátogattuk a Vilenica-barlangot, ahol már a 16. században idegenforgalmi célú túrák zajlottak, a Škocjani-barlangot, az olaszországi Grotta Gigante-t és a Timavo-folyó forrásvidékét. Természetesen lehetőség volt a Postojnai-barlang megtekintésére is.

Az utolsó napot az UIS megalakulása 50. évfordulójának szentelték a rendezők. Az UIS hivatalosan 1965. szeptember 16-án, a 4. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus zárónapján Ljubljanában alakult meg. Az elmúlt évtizedekről, az UIS életéről, munkájáról és a barlangkutatásra gyakorolt hatásáról Arrigo Cigna – aki a megalakulásnál is jelen volt – tartott archív képekkel bőven illusztrált visszaemlékezést. Ezt követően José Ayrton Labegalini mutatta be a sok éves munka eredményeként megszületett, az UIS 50. évét bemutató könyvet (Fifty years of the UIS, 1965–2015), és a megszületés izgalmas történetét. További visszaemlékezések után a Postojnai-barlang bejárati lépcsőjénél a résztvevőkről elkészült a „családi fotó”, majd a barlang kristálycsilláros, az alkalomra feldíszített Kongresszusi-termében elhangzottak az ünnepi beszédek. Az ünnepséget a bejáratnál lévő szálloda báltermében tartott bankett koronázta meg.

Hegedűs Gyula

SZAKMAI TANULMÁNYÚT A BÖRZSÖNYBEN

Idei őszi tanulmányutunk 2015. október 2–4. között 27 fő részvételével a Börzsöny hegységbe vezetett. Jóllehet a terület barlangokban meglehetősen szegény, mégis rengeteg geológiai érdekességet rejt. Ez alkalommal saját gépkocsikkal indultunk felfedezésükre.

Találkozóhelyünk és első látványosságunk a Nógrádi vár volt. Rövid fakultatív vartúrát követően a Hont közelében található csodatévő Csitári-forráshoz igyekeztünk. A népi nevén Kútyikaként ismert kút vize a néphit szerint egy szembetegségben szenvedő gyermek látását adta vissza, azóta csodatévő forrásként tartják nyilván. Miután mi is megkóstoltuk a nevezetes forrásvizet és meglátogattuk a régi kápolna helyére emelt lourdes-i kápolnát, a közelben található nevezetes Szondi-alagút bejárására indultunk.

A Szondi-alagút

Ennek érdekessége, hogy feltárásiában annak idején tevékeny szerepe volt dr. Leél-Össy Szabolcsnak és édesapjának dr. Leél-Össy Sándornak is. A feltételezések szerint az alagút a Drégelyvárat kötötte össze a Csitári-forrással, ezt azonban nem sikerült bizonyítani. Miután az alagút bejárati rácsa nem volt lezárva, nyugodtan beszélgettünk az embermagasságú, de keskeny járatokba. A járat egyik végén egy omlás zárta el a továbbvezető utat, a másik irányban pedig kúszni kellett volna, így több időt nem pazaroltunk az alagútra.

Következő programunk a Honti szakadék megtekintése volt. Kissé nehezen találtuk meg a szakadék bejáratánál lévő parkolót, mivel éppen átereszt építettek a 2-es utat keresztelő vonuló békák számára, s nagy volt a felfordulás. Az egyik leghíresebb hazai őstörténeti emlékhelynek számító és a Börzsöny legszebb természeti látványosságai közt emlegetett szakadék nagy csalódást okozott. A benne létrehozott tanösvény nemrég készült el, de ezt is elcsúfította az aljára szórt nagymennyiségű fűrészpor, mely az ünnepélyes átadásra került oda. Elmentünk a végén csordogáló kis vízességig, majd fordultunk is vissza.

Délutánra már csak Nagy Börzsöny település nevezetességei maradtak.

Szállásunk Királyréten a Szénpatak-völgyi kulcsosház volt, ahol kissé fapados körülmények fogadtak, de miután a fiúk hamar megrakták a cserépkályhákban a tüzet, befaltuk a vacsorára elkészült lecsót, már nem is láttuk olyan sötéten a világot.

Szombaton reggel 9-kor volt találkozási Királyréten Vincze Péter geológus tagtársunkkal és barátjával Meckli Mihállyal, akikkel két csoportra osztva a környéken talál-

Vincze Péter magyarázatát hallgatjuk a Bajdázó tó melletti bányaudvarban

Kispatakós denevérek az egyik középkori táróban (Dénes Erika felvétele)

ható középkori bányatárók bejárására indultunk. Ezekben helyenként jókora denevérolóniákkal találkoztunk, miközben magunkba szívtuk a bőséges ismeretanyagot. Dél-tájban a Bajdázó tónál lévő bányában találkozott össze a két csoport, majd egy újabb tájékoztató közben elfogyasztott ebédszünet után indultunk a további tárók megismerésére. Útközben alkalom nyílt gránát ásványok gyűjtésére is, de bizony nem mindenki járt sikerrel. A délutáni, Szokolya környéki tárólátogatásra már nem mindenki vállalkozott, arról nem is beszélve, hogy a vacsorára szánt paprikás krumplit is meg kellett főzni. Mindenesetre ez a napunk nagyon tartalmasnak bizonyult, amiért is itt szeretnénk köszönetet mondani Vincze Péternek.

Hazaérve a remélt esti szarvasbögést sajnos ismét elnyomta az aggregátor zaja, a vacsorából pedig – ilyen még sosem fordult elő – nem jutott repeta. Kárpótlásként viszont sikerült melegvizet gyártani a fürdőkályhába, így még reggel is jutott zuhanyozásra.

Vasárnap reggel Törökmezőre mentünk, mert innen lett volna a legegyszerűbb eljutni a Nagymaros és Zebegény között a Duna felőli meredek oldalban található Remete-barlanghoz. Sajnos a megcélzott parkolóhoz lezárták az utat az autók előtt, így nagyot kerülve Nagymaros felől közelítettük meg a helyszínt. Talán az utolsó igazi, majdnem nyári meleg napot fogtuk ki, amint róttuk a kilométereket a véget nem érő hegyoldalban.

A Remete-barlang (Dénes Erika felvétele)

Helyenként szép kilátás kárpótolta Visegrád felé, majd végre elértük célunkat. Maguk a legendákkal övezett barlangok nem mondhatóak jelentősnek, de mégis igen látványosak. Még egy valódi remetével is találkoztunk az egyik fülke előtt. Néhányan erősen fontolgatták, hogy direktben ereszkednek le a hegyoldalban a Duna partra, de végül mégis valamennyien visszabaktattunk a már bevált úton Nagymarosra.

A jól sikerült túrát a váci Oázis cukrászdában fejeztük be.

Fleck Nóra

KÖNYVISMERTETÉS

Eszterhás István: Balatonkenesei Tatár-likak

Balatonkenese Város Önkormányzatának kiadásában megjelent 28 oldalas, színes ismeretterjesztő füzet, mely számos fényképet, magyarázó rajtot és valamennyi Tatár-lik térképét is tartalmazza.

Bővebb ismertetés a helloworldalaton.eu/hu/news/7/165/kenesei honlapon található.

Eszterhás István

Súgó-barlang 50 év

Szerkesztő: András Zsolt.

Kiadó: Gyilkostó

Adventure Egyesület.

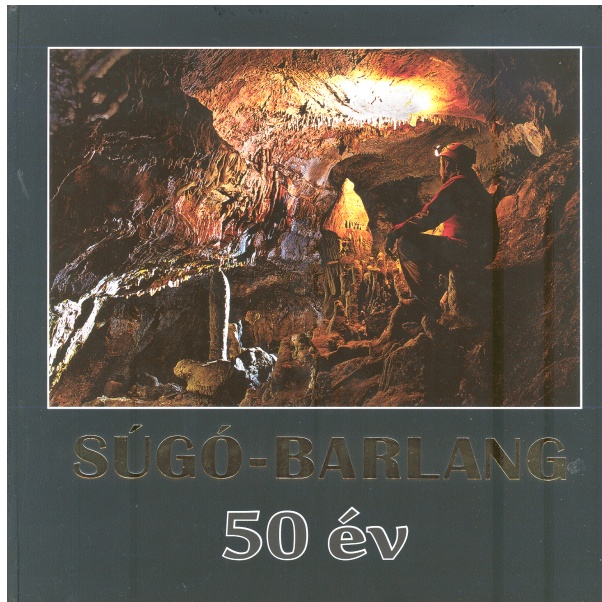
A szép kivitelű, 104 oldalas könyv a barlang elmúlt ötven évének történetét foglalja össze színes képekkel, korhű dokumentumokkal gazdagon illusztrálva.

Megrendelhető:

stevey1692@yahoo.com

Ára előreláthatólag 4000 Ft.

Ft.

Speleo Sport Áraink

Cordura overall (700 g./m²) extra nagy foltokkal: 22 500 Ft.

Standard overall cordura foltozással: 19 000 Ft.

Hobby overall: 16 500 Ft.

Műnyúl: 9500 Ft.

Cserélhető betétes térdvédő: 3500 Ft.

Szoszos bag, kicsi: 2200 Ft.

Bag 40L: 6000 Ft.

Bag 80L: 7500 Ft.

Petzl Stop: 26 500 Ft.

Croll: 12 050 Ft.

Vertex: 20 550 Ft.

Myo RXP: 22 100 Ft.

Tikka XP: 13 750 Ft.

Fixo Duo: 28 800 Ft.

Nagy: 2400 Ft.

Bag 60L: 6500 Ft.

Expedíciós bag.: 9000 Ft.

Pantin: 15 000 Ft.

Ascension: 13 600 Ft.

Elia-Elios: 14 600 Ft.

Myo: 21 500 Ft.

Tikka RXP: 22 950 Ft.

Duo Led14: 35 850 Ft.

Fenix HP 12: max 900 lumen! 1 db 18650 aksival elmegy 3 óra 45 percet 400 lumenen! Ára: 21 800 Ft.

Fenix HP 30: max 900 lumen(!) aksival, töltővel: 39 500 Ft.

Fenix HP 25: 360 lumen, 4 db AA elemmel: 22 000 Ft.

Karácsonyi akció! Minden termékünk 15 % kedvezménnyel kapható december 7-től december 23-ig !

Téli szünet: 2015 december 24-től 2016. január 10.-ig

Minden kedves sporttársunknak, békés boldog karácsonyt és barlangokban gazdag új esztendőket kívánunk!

Üdvözlettel:
Kocsis András

Elérhetőség: www.speleo.hu

1094. Bp. Balázs Béla u.30.

06 20 367 6964, 06 1 785 9551

Nyitva tartás: h-k-sz: 10-18 óráig,

csütörtök: 10-19 óráig,

péntek: 10-17 óráig.

